

Familien Jaffes historie

Ruth og Samson Jaffe bodde i Chr. Michelsensgate 42 sammen med sine tre sønner da de i 1942 ble arrestert og sendt til utryddelsesleiren Auschwitz i Polen. Ekteparet drev en liten butikk som de kalte Londonbasar. Denne hadde tilhold i Sommerfeldtsgate 3 i Gjøvik.

Samson Jaffe, Arnold Jaffe, Robert Jaffe, Mendel Jaffe og Ruth Jaffe

Familien Jaffe på Gjøvik

Samson Jaffe (1887-1942) ble født i Oslo i. Han var sønn av Markus Jaffe fra Litauen og Berthe Marie Tarell fra Polen som begge var jøder. Samson giftet seg med **Ruth Zuckerman (1897-1942)** som var født i Trondheim av jødiske foreldre. Samson var ansatt i tobakkindustrien som sigarettarbeider. I en toårsperiode var han formann i Sigarettarbeidernes forening i Kristiania. Men han la ut på vandring og flyttet i første omgang til Horten. Her etablerte han seg som «kjøpmann fruktforretning med lidt hjelp» som det står i folketelling for 1920. I Horten ble sønnen Mendel

Londonerbasaren

Vårt store vintersalg fortsetter.

Vi har fremlagt en masse varer bestående av:

Stentøi, kjøkkenartikler, kortevarer, leketøi, forklær, sjetskjorter, alpeluer og mange andre ting til ekstra godtk

LONDONERBASAREN

vis a vis O. H. Korshavn.

Velgeren 27 januar 1936

født i 1920. Familiens vandring fortsatte og da sønnen Robert ble født i 1924 bodde de på Lillestrøm. Etter dette hadde de flyttet til Tønsberg, for der ble Arnold født i 1927. Jaffe startet en rekke forretninger som enten gikk konkurs eller endte med akkord. Til slutt ble det til at kona Ruth sto som eier, noe hun gjorde på Gjøvik. Hjulpet av dette grepet og bedre konjunkturer klarte de seg tålelig bra.

Det siste bostedet familien skulle få i Norge var Gjøvik. Senhøsten 1934 anmeldte Samson Jaffe til firmaregisteret at han åpnet forretning i Sommerfeldts gate 3 under navnet «Londonerbasaren». De bosatte seg i Fauchaldsgate 4. Tidligere hadde Jaffe handlet med tobakk og frukt, men nå var det kjøkkenutstyr som gjaldt. Den første annonsen sto på trykk 4. mai 1935 og inneholdt en lang rekke husholdningsutstyr. Senere annonser tyder på at vareutvalget har blitt bredere og omfattet skolemateriell, kufferter og vesker samt elektriske artikler.

I 1939 bygde Kolbjørn Kristoffersen en tomannsbolig i Chr. Michelsensgate 42 på Tongjordet. Her flyttet familien Jaffe inn i 2. etasje, og her bodde de da de la ut på sin siste reise. På dette tidspunktet var Mendel fotograflærling. Det må ha vært hos Nelly Westby Knudsen idet det flotte familiebildet er tatt i hennes ateliér. Robert var elev ved gymnasiet og Arnold skoleelev.

Det er i Londonerbasaren De får:

10 stk. Husholdningssåpe for	95 øre
1 kasse 2 kg. prima grønnsåpe	95 »
1 stk. kul. kakeboks	95 »
1 stk. prima pusseskinn	95 »
2stk. gode skurekluter	95 »
72 stk. klæsklyper	95 »
1 stk. stort emalje vaskefat	95 »
1 stk. aluminiums kasserolle	95 »
Feiekost og brett	95 »
5 stk. store toalettruller	95 »
3 stk. matpapir	95 »
4 stk. store ølglass	95 »
2 stk. pølterglass	95 »
2 stk. bordkniver	95 »
6 stk. spiseskjeer alum.	95 »
6 stk. gafler alum.	95 »
1 stk. fyllepenn og blyant	95 »
1 stk. brødkniv	95 »

Og en masse andre nyttige ting til lave priser. — Mrk. adr. vis a vis O. H. Korshavn.

Vestopland 5. mai 1935

Vårt store Salg

etter vareoptellingen foregår nu.

Vi har utlagt en mengde kurrante varer til virkelig godtkjøp, av utvalget nevner vi:

Tallerkner, hvite	32 øre
Store melkemugger	kr. 1.20
12 stk. husholdningssepe	95 øre
Lyspærer 15 og 25 watt	90 »

Husk hos oss finner De billige presenter til Morsdagen.

Londonerbasaren

vis a vis O. H. Korshavn

Oppland Arbeiderblad 7. februar 1936

Jødeaksjonen begynner

Tidlig om morgenen 26. oktober ble Samson Jaffe og sønnene arrestert og plassert i Gjøvik kretsfengsel. Det hadde gått ut ordre fra Statspolitijefen til lokale politi og lensmenn om å arrestere alle mannlige jøder over 15 år. Dette var et ledd i nazistenes plan om total utryddelse av jødene. Samson hadde blitt advart mot dette men mente at det ikke nyttet å forsøke noen flukt. Det var politifullmektig Harald Ulriksen og politisekretær Karsten Tank Lorange som sto for arrestasjonen. Samme dag ble Jaffes leilighet tømt for møbler og innbo. Med Ruth Jaffe til stede ble det hele taksert til 6.296 kroner. En gullring og kontantene som befant seg i leiligheten utgjorde en verdi på 2.173 kroner. Likedan gikk det med forretningen der varene ble verdsatt til 13.840 kroner. Politisekretær Lorange var en beryktet angiver og ble i 1944 likvidert av motstandsfolk fra «Osvald-gruppa» i Strandgata. Harald Ulrichsen fikk sin straff etter krigen for samarbeid med fienden og underslag av inndratte midler.

Samson Jaffe og guttene ble sendt til Berg interneringsleir ved Tønsberg. 26. oktober. En

Godt utvalg
i skolevesker.

Lave priser.

Londonerbasaren

— vis a vis O. H. Korshavn —

Velgeren 21. august 1937

Markedsbesøkende!

Det er i LONDONERBASAREN De får flotte smijernslamper med skjerm for kr. 9,85, 6 stk. rustfrie spiseskjeer kr. 2,85, 6 stk. gode, rustfrie bordkniver kr. 3,25, 10 sk. hush.sepe 95 øre, 2 frotehåndklær 95 øre, 3 frotekluter 95 øre, 6 stk. alum.-skjeer 95 øre, 10 gode barberblad 50 øre, 4 ølglass 95 øre, 4 arb.lommetørklær 95 øre.

LONDONERBASAREN

TORVET

Oppland Arbeiderblad 24. oktober 1939

Smijernslamper

fra kr. 12.75

—»— **Peisekurver**
kr. 9.75

—»— **Lysekroner**
og **Lampetter**

i godt utvalg.

Londonerbasaren,

Storgaten.

Samhold-Velgeren 11. oktober 1940

måned etter arrestasjonen på Gjøvik ble de sendt med tog til Oslo og plassert om bord i fangetransportskipet Donau. Ruth Jaffe var blitt arrestert samme morgen og sendt til Oslo, slik at også hun kom med på transporten. Ved ankomst til Auschwitz ble yngstegutten Arnold og foreldrene sendt rett i gasskammeret. Mendel og Robert ble satt til tvangsarbeid hvor de døde etter noen måneder.

Rettsoppgjør og minnemarkeringer

Da krigen var over var det tid for rettsoppgjør for dem som hadde begått deltatt på tyskernes side og de som hadde profitert på krigstilstanden. Dette fikk selvfølgelig stor oppmerksomhet og temaene var på bane i flere år. Rykteflommen var også stor på andre områder, og på Gjøvik mente man at en av Jaffe-guttene hadde overlevd redslene i Auschwitz.

Stevning til Gjøvik byrett

Saksøker: Herr S. B. Jaffe, Maridalsveien 46, Oslo.

Prosessfullmektig: O.r.saksfører Leon Jarner, Grensen 15, Oslo.

Saksøkt: 1. Mendel Jaffe, siste bopel Chr. Michelsensgt. 42, Gjøvik

2. Robert Jaffe, « « «
3. Arnold Jaffe, « « «

Norske statsborgere Mendel, Robert og Arnold Jaffe, f. henholdsvis 15/12—1921, 15/1—1925 og 3/1—1927 ble arrestert i Oslo høsten 1942 i forbindelse med jødeforfølgelsene og deportert til Tyskland med D/S «Donau» den 28. november s. å.

De saksøkte er savnet og antas døde.

Smhold 31. oktober 1949

Familien Jaffe bodde i Chr. Michelsensgate 42 da de ble arrestert i 1942.

Skjemaet utfylles i 3 eks.
Helst maskinskrivet!

Dato... 23/2 1942.

Spørreskjema

for

Jøder i Norge

to

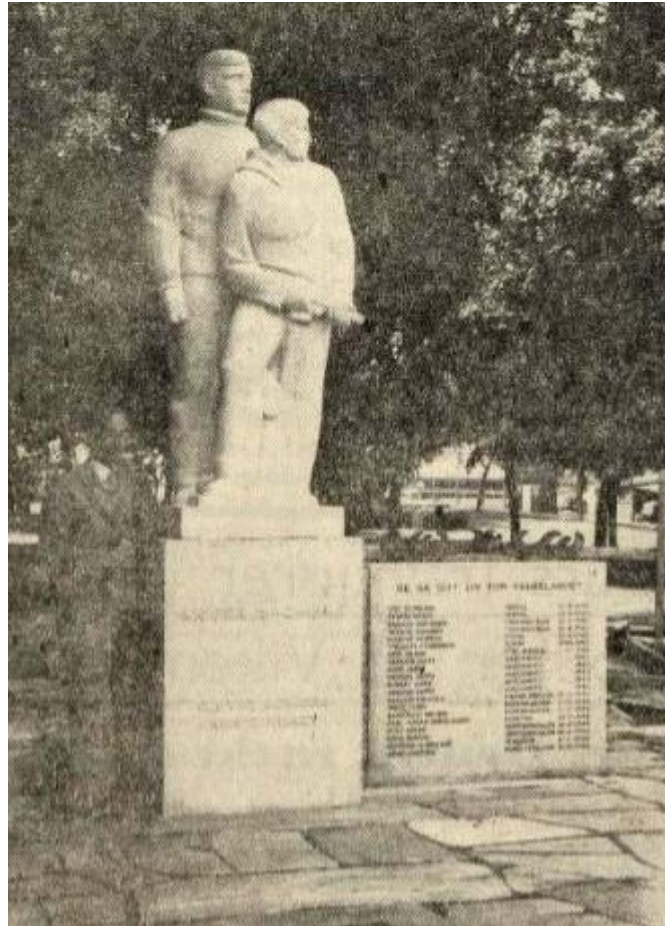
Westopland

politidistrikt.

Efternavn	Jaffe		
(For kvinner også påførselsnavn)			
Samtlige fornavn	Sanson		
(Bruksnavn med understreket)			
Født (sted, datum, år)	Oslo, 15/12 1887	I hvilket land	NORGE
Privateidr. (gt. nr., by)	Christian Michelsensgt. 42, Ujevnik.		
		Privatlif.	---
Nuværende religionsamfund	Mosaisk	Siden når	fødselsdatoen.
Tidligere religionsamfund	Ingen		
Familieforhold: (Ugift, gift, enkestand, skilt)			Gift.
Før- og etternavn på ektefellen	Math Jaffe, f. Zuckerman.		
(For kvinner påførselsnavn)			
Ektefellens fødested, datum og år	Trendheim, 19/6 1897.		
Har ektefellen jødisk innslag i familien?	Ja.		
Antall barn:	3	21, 17 og 15 år.	Ujevnik.
	(Navn)	(Alder)	(Oppholdssted)
	Mendel Jaffe.		
	Robert Jaffe.		
	Arnold Jaffe.		
Nuværende erhvervsyrke	Kjøpmann		Selvstendig? Ja, ☒
Yrke av fag	Cigarettmaker.		
Event. dyrker	Ingen.		
Teoretisk og praktisk utdanning	Folkeskole.		
Militær utdanning	Yrkesgjort varnplikten på etarum, milit. art.		
Offentlige stillingsverv	Ingen.		
Medl. av fagl. organisasjoner før	Ingen nei.		
Medl. av fagl. organisasjoner nu	nei.		
Medl. av andre foreninger og organisasjoner	nei. Medlem av Ujevnik handelstend.		
Har De vært frimurer?	nei. Fra	---	til
Hvilken grad?	---	Hverv	---
Nasjonalitet	Norsk	Statsborgerskap	Norsk
Når kom De til Norge	Født i Norge.		
Siste oppholdssted utenfor Norge	---		

L. 41. rekke trykt. 1942

Så sent som i 1951 brakte Oppland Arbeiderblad en sak om dette. Håpet var selvfølgelig forgjeves, og ryktet ble tilbakevist av myndighetene og Jødisk sosialnemnd i Norge. Ofrene ble hedret ved minnetavler på Gjøvik skole og ved reisingen av minnesmerket i Minneparken over byens falne.

Gjøviks falne minnes
Vakkert monument avduket
ved en stor høytidelighe

Samhold-Velgeren 9. juni 1949

Kilder:

Jødisk museum

Årbok for Gjøvik nr. 23 2007. Artikkel av Rolf Norland

Norske aviser på Nasjonalbiblioteket